

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Skuggasundi 3, 101 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 21110004

Ákvörðun nr. 50/2022

Þann 29. júní 2022 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 50/2022.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED] lögmanni fyrir hönd [REDACTED] dags. 24. nóvember 2021. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við starfshætti og starfsaðferðir starfsmanna lögreglu þegar þeir komu í íbúð kvartanda þar sem hann hafði orðið fyrir hrottalegri líkamsárás og handtóku hann, á nærbuxum einum klæða. Fram kemur einnig í erindinu að kvartandi hafi verið yfirvegaður og rólegur þegar lögregla kom að og lögmaður telur verklag lögreglu við þessar aðstæður hafi verið í hrópandi ósamræmi við yfirlýst viðbrögð lögreglu gagnvart brotapolum í aðstæðum sem þessum.

Nefnd um eftirlit með lögreglu óskaði eftir upplýsingum frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu með bréfi þann 1. desember 2021.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærur á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar með tölvupósti þann 4. janúar 2022. Meðfylgjandi svari embættisins voru upptaka úr búkmyndavél og skýrslur lögreglu vegna málsins.

Á upptöku úr búkmyndavél lögreglumanns á vettvangi sem hefst ekki fyrr en búíð er að færa [REDACTED] í handjárn, má sjá [REDACTED] sitjandi á gólfinu á nærfötunum í blóðpolli. Á upptökunni má heyra að ástæða þess að hann var færður í handjárn, var sú að lögregla var ekki viss um málsatvik á þeim tíma og þótti því öruggara að færa hann í járn til að tryggja aðstæður.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lítur að starfsháttum og starfsaðferðum lögreglumanna við komu á vettvang þar sem meintur brotaþoli var umtalsvert slasaður.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór ítarlega yfir erindi [REDACTED] og þau gögn sem henni bárust frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, og þeim upplýsingum sem lögreglumenn höfðu þegar þeir höfðu afskipti af [REDACTED] telur nefnd um eftirlit með lögreglu að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða eða refsiverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. lögreglulaga nr. 90/1996.

Nefnd um eftirlit með lögreglu telur hins vegar ástæðu til að senda erindið til skoðunar Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og embættis ríkislögreglustjóra með það í huga að endurskoða verklag þegar komið er að illa slösuðum einstaklingum sem þarf að tryggja vegna hugsanlegra rannsóknarhagsmuna eða öryggis lögreglumanna. Þá telur nefndin gagnrýniverð að ekki séu til upptökur af afskiptum lögreglu í heild.

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Niðurstaða

Erindi [REDACTED] er sent til Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og embættis ríkislögreglustjóra til þóknarlegrar meðferðar.

Reykjavík, 29. júní 2022

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg L. Jónsdóttir